

מבקר המדינה

דוח
שנתי

45

מבקר המדינה

דוח שנתי 45

לשנת 1994 ולחשבונות
שנת הכספים 1993

ISSN 0034-9713

מס' קטלוגי 95-945

"ניתן לקבל גרסה אלקטרונית של דוח זה באתר האינטרנט של משרד מבקר המדינה

בכתובת: www.mevaker.gov.il"

סודר בסדר- צילום ונדפס בדפוס הממשלה, ירושלים

דוח שנתי זה מכיל כ-115 נושאים ומעקבים. הממצאים באים לחשוף בפני הכנסת ליקויים שנתגלו, במסגרת אותם נושאים, בתפקודה של הרשות המבצעת, קרי - משרדי הממשלה, מוסדות המדינה ומפעליה.

אחד הנושאים המרכזיים הוא שינוי ייעודן של קרקעות מחקלאות לבנייה. הפרק הדין בנושא זה מצביע על הבעיות הכרוכות בשינויים אלה ובדרך בה הם בוצעו. משאבי הקרקע של ישראל הם כידוע מוגבלים בכמותם. מכאן החשיבות המיוחדת לניצולם בצורה מושכלת ומיטבית, תוך שאיפה, לנוכח צורכי המציאות דהיום, להשיג במשולב שתי מטרות; מחד גיסא - סיפוק הביקוש הגובר לדירות, כך שמחיריהן ירדו; ומאידך גיסא - שמירה על עתודות קרקע מספיקות לעתיד לבוא. נמצא שהפעולות אותן נקטו השלטונות לא תמיד התיישבו עם השגת המטרות האמורות, ובחלקן אף החטיאו את המטרה.

נושא אחר: הירידה ברווחיות בענפי החקלאות, מצד אחד, והעלייה התלולה במחירי הקרקעות באזור המרכז, מצד שני, העלו את הכדאיות של שימושים מסחריים ותעשייתיים בקרקעות של היישובים החקלאיים. אלה היוו חלק מן הגורמים שהביאו בעשור האחרון, במידה גדלה והולכת, להקמתם של אלפי עסקים בתחומי המסחר והתעשייה על קרקע חקלאית של מינהל מקרקעי ישראל, חלקם הניכר ללא רישוי ובניגוד להסכמי החכירה. הרשויות לא נקטו אמצעים לאכיפת החוק, וניכרת מצדם השלמה שבשתיקה עם מצב בלתי תקין זה.

כבר הערתי בדוח קודם (דוח שנתי 40), כי החוסן המוסרי מהווה אבן יסוד לעצם קיומנו כעם בארצו. מבחינה זו יש, לדעתי, לראות בחומרה יתרה את הפרק "תמיכות מתקציב תרבות תורנית וחרדית". נקבעו קריטריונים למתן תמיכות אלה, המיועדות למוסדות ציבור העוסקים בפעילות תורנית, ומתן שיעורי תורה. מסתבר שבמקרים רבים למדי הושגו התמיכות בלי למלא אחר התנאים המזכרים, ולעתים אף על סמך מצגי שווא ביודעין. אלה מעשים פסולים שיש לעקור משורש, מקל וחומר בקרב העוסקים בתורה שהיא מעצם טיבה וטבעה מורה דרך ליושר ולמוסר.

אחד הפרקים מוקדש לכיבוד חירותו של האדם, גם כאשר מתעורר חשד בלבו של איש משטרה שאותו אדם ביצע, או עומד לבצע, מעשה עבירה. המודעות לזכותו של אדם לחירות גברה לאחרונה לאור חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, אם כי הכללים שרק על פיהם מותר לפגוע בזכות זו קיימים מזה שנים רבות. יש להקפיד הקפדה יתירה על גבולות הסמכות לעצור אדם ועל השימוש הנכון בסמכות זו, גם כאשר היא קיימת. במהלך הביקורת נמצאו מקרים בהם לא נשמרו הכללים, הן בעת עצם ביצוע המעצר והן בהחזקתם של עצירים מעבר לנדרש. נמצאו אף מקרים שבהם הושג צו שיפוטי להארכת המעצר, מבלי שארכה זו נוצלה למטרה שלשמה ניתנה.

ישראל נאבקת קשות בקמים עליה, תוך חתירה להגיע להסדרי שלום עם שכניה, ולא כולם בהישג יד. במצב זה אך טבעי הוא שענייני ביטחון יהיו בראש מעיינינו. ואכן, כארבעים פרקים, כולל מעקבים, הוקדשו לנושאי ביטחון. כלולה בפרקים

אלו גם התייחסות נרחבת למשבר שפקד את התעשיות הביטחוניות, במיוחד התעשייה האווירית לישראל בע"מ ותעש - תעשיות לישראל בע"מ, ולצעדי ההבראה הננקטים כדי להוציאן מן המצר ולבצר את יציבותן הכלכלית. בין היתר צוין, כי עלות הפרישה עבור אלו שנאותו לפרוש לרגל הקיצוצים בכוח העבודה היתה גבוהה, וכי לפי השיטה שננקטה, של פרישה בהסכמה, עזבו מפעלים אלו עובדים לא מעטים הדרושים להם. רצוי לתת את הדעת לשאלה כיצד ניתן לגבש סדרי פרישה לרגל קיצוץ לצורכי הבראה, אם ידרש כזה בעתיד, לפי שיטה המתחשבת קודם כל במידת נחיצותם למפעל, שהרי ביצור יציבותו והבראתו הוא ככלות הכל הערובה הטובה ביותר להמשך ההעסקה של עובדיו.

מובעת בזה משאלה, שהגופים המבוקרים יתייחסו לדוח כאל ביקורת בונה ויעשו לתיקון הליקויים, ויפה שעה אחת קודם.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

ירושלים, כ"ג בניסן התשנ"ה
23 באפריל 1995

תוכן העניינים

ה פעולות מבקר המדינה ומשרדה בתקופת הדין וחשבון

מ מ צ א י ה ב י ק ו ר ת

פרק ראשון – האוצר

ה תקציב המדינה לשנת הכספים 1993 וביצועו

ו חוק התקציב והשנינויים בו
ט ההוצאה למעשה
לג ההרשאה להתחייב וניצולה
לה ההכנסה
מה הגירעון בתקציב

מח דוח על מאזן זכויותיה והתחייבויותיה של המדינה ליום
31.12.93

נא המאזן השוטף
נב זכויות שוטפות
ס התחייבויות שוטפות

סט זכויות מוניטריות הנובעות מביצוע תקציב
סט הלוואות ופיקדונות
עד מניות הבנקים שבהסדר
עו השקעות הממשלה במניות

פב חובות המדינה
פב מלוות פנים

פב אג"ח של המדינה
צא הפקדות של מוסדות כספיים
צג תכניות חיסכון
קא הפקדות וקרנות שונות
קג מלווה מהמוסד לביטוח לאומי
קד מלוות חוץ
קט מקדמות מבנק ישראל
קי התחייבויות בגין ביטוח הצמדה למדד ולשער המטבע
קיא מחויבות הממשלה לקצבה ולזכויות אחרות של עובדיה

קז ערבויות המדינה
קכ הסיוע לקופת חולים של ההסתדרות הכללית

קלד	נציגים כלכליים בחו"ל
קמ	ניהול המחקר החקלאי
קמו	ועדי נאמנים לנכסי הקדשות מוסלמיים

משרד האוצר **אגף החשב הכללי**

1	הובלת גרעינים באניות הנושאות דגל אמריקני
---	--

7	אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון גמול - קופה מרכזית להשקעות של קופות גמל
---	---

	מינהל הכנסות המדינה
21	אבטחת המידע במערך המסים
27	הטיפול בתלוניות חמורות על עובדי מס הכנסה
33	מערכת ניהול חשבוניות מס רכוש
38	פרסומי נציבות מס הכנסה
41	עיקולים אצל "צד שלישי" בגין חובות מס הכנסה של עצמאים וחברות
45	בקרת אגף המכס ומע"מ על סחורות ליצוא
	ממצאי מעקב:
49	הטיפול ביועצי מס

פרק שני - משרדי ממשלה

	המשרד לאיכות הסביבה
55	היבטים בתחום הפיקוח על חומרים מסוכנים
68	פיקוח על בטיחות קרינה ופינוי פסולת רדיואקטיבית

	משרד הבינוי והשיכון
81	תכנון ושיווק של קרקע המיועדת לבנייה למגורים
105	הקצאת קרקע לקבלנים באמצעות "הרשמה והגרלה"
110	התכנית לשיקום ולהתחדשות השכונות
118	שיקום שכונת עג'מי בתל אביב-יפו

	מחלקת עבודות ציבוריות
127	הקמת מחלפים וגשרים
146	איכות הסלילה של קטע הכביש רעננה - מורשה

	מינהל מקרקעי ישראל
153	סדרי הטיפול במחצבות

ממצאי מעקב:

168 מועצת מקרקעי ישראל - נהליה וסדרי עבודתה

משרד הבריאות

171 מיטות אשפוז כלליות
180 האגף לתכנון ולבינוי מוסדות רפואה
183 הקמת יחידה לאבזרים ומכשירים רפואיים
188 מכשירים רפואיים ותרופות לשעת חירום
193 מאגרי מידע על בעלי מקצועות רפואיים
198 מחשובן של לשכות בריאות הציבור
204 מרכז רפואי רמב"ם
213 השימוש בשתלי עצם בניתוחים אורטופדיים
217 חניונים בבתי חולים
226 מגן דוד אדום - תכנית ההבראה

המשרד לענייני דתות

236 תמיכות מתקציב תרבות תורנית וחרדית
261 כוללים לחקלאים בשנת שמיטה
269 מעלה - המרכז לציונות דתית
278 מועצה דתית פתח תקווה

משרד החוץ

290 שגרירות ישראל בלונדון
300 התקשרות עם עמותת "מתת של ידע מישראל"
304 הסברת תהליך השלום

משרד החינוך, התרבות והספורט

309 הרפורמה בחינוך הטכנולוגי
334 ביקור סדיר של תלמידים במוסדות חינוך
341 מוזיאון ישראל
352 בית ברל - קרן ברל כצנלסון ומכללת בית ברל

משרד החקלאות

361 שימוש בקרקע חקלאית לייעודים עסקיים-מסחריים

משרד המשטרה

משטרת ישראל

377 מעצרים

משרד העבודה והרווחה

394 העסקת מובטלים בעבודות מיידיות
399 בית הספר המרכזי להכשרת עובדים בשירותים החברתיים

404	תעסוקת מוגבלים
416	שיקום נוער - מפתנים

שירות התעסוקה

428	האבטלה בקרב אוכלוסיית הבדואים בדרום הארץ
-----	--

משרד הפנים

439	בחירות לרשויות המקומיות
446	שימוש בכספי רשויות מקומיות בקשר עם תעמולת בחירות

המשרד לקליטת העלייה

459	סל קליטה ומענק מכס
-----	--------------------

משרד התחבורה

469	נמל יפו
475	אוצר מפעלי ים בע"מ
483	מינוי פוליטי
485	נתיבי אילון בע"מ - פרויקט אילון
497	נתיבי אילון בע"מ - פינויים
501	נתיבי אילון בע"מ - שכר ומשכורת מנכ"ל

משרד התיירות

505	סיוע להשקעות בתיירות
514	הטיפול בלווים המתקשים לפרוע את חובותיהם

משרד התעשייה והמסחר

522	חשיפת המשק הישראלי ליבוא
533	גני תעשייה ופארקים תעשייתיים
541	ההגנה על הצרכן - הפיקוח על הסחר הקמעונאי
544	הקרן לעידוד השיווק לחו"ל
551	שיקום מרכזים מסחריים באזורי פיתוח

משרד התקשורת

556	ניהול הספקטרום האלקטרומגנטי
-----	-----------------------------

פרק שלישי - מוסדות המדינה

המוסד לביטוח לאומי

573	התקציב המינהלי
582	שכירת דיור לסניף תל אביב

586	נפגעי עבודה - תשלום גמלאות לתלויים
601	התנאים להכרה ב"אירוע לב" כתאונה בעבודה

רשות הדואר

610	שה"ם - שירות העברת מסרים
-----	--------------------------

רשות הנמלים והרכבות

622	פרישה לגמלאות
-----	---------------

רשות העתיקות

630	פעולות רשות העתיקות
-----	---------------------

רשות השידור

642	התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור
654	הסכם לשכירת אולפנים

הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו

657	הפיקוח על השידורים
667	ענייני מינהל וכספים

פרק רביעי - מערכת הביטחון

משרד הביטחון

677	תקציב הביטחון ככלי לניהול ולבקרה
684	ניהול תקציבי מפא"ת
692	ניהול חשבונות חייבים וזכאים במשרד הביטחון
696	הבקרה על הרכש בהקפה בצה"ל ובמשרד הביטחון
700	חטיבת שינוע ותובלת חו"ל במנה"ר
706	מתן היתרים לסוכנים לקבלת עמלה בעסקות ייבוא של ציוד צבאי
711	הליכים לרכש מערכת מיתוג הודעות
716	תהליך אישור הזכאות לנכים באגף השיקום
720	יחידת הממונה על הביטחון במערכת הביטחון
723	העסקת קצינים שהורשעו בדיון משמעתי

צבא ההגנה לישראל

730	מדיניות המחשוב בצה"ל
745	בית הספר לקשר, אלקטרוניקה ומחשבים
753	בטיחות בהפעלה ובהחזקה של נשק ותחמושת בשגרה
760	יחידת הניסויים של חיל החימוש
766	היבטים הקשורים בשינוי של פרופיל רפואי
775	העסקת מרצים במסגרת פעולות הסברה בצה"ל

ממצאי מעקב:

779 תחקור פעולות ביטחון שוטף והפקת לקחים מהן

787 חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ ומועדון חבר צרכנות
בע"מ

אזור יהודה והשומרון

794 פעולות קצין מטה לענייני תקשורת

802 המועצה האזורית הר חברון

התעשיות הביטחוניות

תכניות ההבראה

813 מברא

814 תכנית ההבראה התפעולית לחברת תעש - תעשיות לישראל בע"מ

842 הליכים להבראת רפא"ל

864 התעשייה האווירית לישראל בע"מ - המשבר העסקי ותכניות ההבראה

900 פרויקט ה"אסטרה" - ממצאי מעקב

908 מבט כולל על תכניות ההבראה

תעש - תעשיות לישראל בע"מ

919 עסקת יצוא

925 שירות הביטחון הכללי

925 המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

היבטים בנושאי מוכנות לשעת חירום ולמלחמה

926 כוח אדם במערך המשק לשעת חירום (מל"ח) לקראת הפעלתו בשעת

חירום

934 היערכות המשק לשעת חירום (מל"ח) בעיריית אשדוד

ממצאי מעקב:

945 הרשות הארצית לתובלה יבשתית בשעת חירום

דוח שנתי זה מכיל כ-115 נושאים ומעקבים. הממצאים באים לחשוף בפני הכנסת ליקויים שנתגלו, במסגרת אותם נושאים, בתפקודה של הרשות המבצעת, קרי - משרדי הממשלה, מוסדות המדינה ומפעליה.

אחד הנושאים המרכזיים הוא שינוי ייעודן של קרקעות מחקלאות לבנייה. הפרק הדין בנושא זה מצביע על הבעיות הכרוכות בשינויים אלה ובדרך בה הם בוצעו. משאבי הקרקע של ישראל הם כידוע מוגבלים בכמותם. מכאן החשיבות המיוחדת לניצולם בצורה מושכלת ומיטבית, תוך שאיפה, לנוכח צורכי המציאות דהיום, להשיג במשולב שתי מטרות; מחד גיסא - סיפוק הביקוש הגובר לדירות, כך שמחיריהן ירדו; ומאידך גיסא - שמירה על עתודות קרקע מספיקות לעתיד לבוא. נמצא שהפעולות אותן נקטו השלטונות לא תמיד התיישבו עם השגת המטרות האמורות, ובחלקן אף החטיאו את המטרה.

נושא אחר: הירידה ברווחיות בענפי החקלאות, מצד אחד, והעלייה התלולה במחירי הקרקעות באזור המרכז, מצד שני, העלו את הכדאיות של שימושים מסחריים ותעשייתיים בקרקעות של היישובים החקלאיים. אלה היוו חלק מן הגורמים שהביאו בעשור האחרון, במידה גדלה והולכת, להקמתם של אלפי עסקים בתחומי המסחר והתעשייה על קרקע חקלאית של מינהל מקרקעי ישראל, חלקם הניכר ללא רישוי ובניגוד להסכמי החכירה. הרשויות לא נקטו אמצעים לאכיפת החוק, וניכרת מצדם השלמה שבשתיקה עם מצב בלתי תקין זה.

כבר הערתי בדוח קודם (דוח שנתי 40), כי החוסן המוסרי מהווה אבן יסוד לעצם קיומנו כעם בארצו. מבחינה זו יש, לדעתי, לראות בחומרה יתרה את הפרק "תמיכות מתקציב תרבות תורנית וחרדית". נקבעו קריטריונים למתן תמיכות אלה, המיועדות למוסדות ציבור העוסקים בפעילות תורנית, ומתן שיעורי תורה. מסתבר שבמקרים רבים למדי הושגו התמיכות בלי למלא אחר התנאים המזכרים, ולעתים אף על סמך מצגי שווא ביודעין. אלה מעשים פסולים שיש לעקור משורש, מקל וחומר בקרב העוסקים בתורה שהיא מעצם טיבה וטבעה מורה דרך ליושר ולמוסר.

אחד הפרקים מוקדש לכיבוד חירותו של האדם, גם כאשר מתעורר חשד בלבו של איש משטרה שאותו אדם ביצע, או עומד לבצע, מעשה עבירה. המודעות לזכותו של אדם לחירות גברה לאחרונה לאור חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, אם כי הכללים שרק על פיהם מותר לפגוע בזכות זו קיימים מזה שנים רבות. יש להקפיד הקפדה יתירה על גבולות הסמכות לעצור אדם ועל השימוש הנכון בסמכות זו, גם כאשר היא קיימת. במהלך הביקורת נמצאו מקרים בהם לא נשמרו הכללים, הן בעת עצם ביצוע המעצר והן בהחזקתם של עצירים מעבר לנדרש. נמצאו אף מקרים שבהם הושג צו שיפוטי להארכת המעצר, מבלי שארכה זו נוצלה למטרה שלשמה ניתנה.

ישראל נאבקת קשות בקמים עליה, תוך חתירה להגיע להסדרי שלום עם שכניה, ולא כולם בהישג יד. במצב זה אך טבעי הוא שענייני ביטחון יהיו בראש מעיינינו. ואכן, כארבעים פרקים, כולל מעקבים, הוקדשו לנושאי ביטחון. כלולה בפרקים

אלו גם התייחסות נרחבת למשבר שפקד את התעשיות הביטחוניות, במיוחד התעשייה האווירית לישראל בע"מ ותעש - תעשיות לישראל בע"מ, ולצעדי ההבראה הננקטים כדי להוציאן מן המצר ולבצר את יציבותן הכלכלית. בין היתר צוין, כי עלות הפרישה עבור אלו שנאותו לפרוש לרגל הקיצוצים בכוח העבודה היתה גבוהה, וכי לפי השיטה שננקטה, של פרישה בהסכמה, עזבו מפעלים אלו עובדים לא מעטים הדרושים להם. רצוי לתת את הדעת לשאלה כיצד ניתן לגבש סדרי פרישה לרגל קיצוץ לצורכי הבראה, אם ידרש כזה בעתיד, לפי שיטה המתחשבת קודם כל במידת נחיצותם למפעל, שהרי ביצור יציבותו והבראתו הוא ככלות הכל הערובה הטובה ביותר להמשך ההעסקה של עובדיו.

מובעת בזה משאלה, שהגופים המבוקרים יתייחסו לדוח כאל ביקורת בונה ויעשו לתיקון הליקויים, ויפה שעה אחת קודם.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

ירושלים, כ"ג בניסן התשנ"ה
23 באפריל 1995

פעולות מבקר המדינה ומשרדה תקופת הדין

וחשבון השנתי מס' 45

פעולות מבקר המדינה ומשרדה תקופת הדין וחשבון השנתי מס' 45

דין וחשבון זה מסכם את פעולות מבקר המדינה ומשרדה בשנת 1994 ואת ביקורת החשבונות לשנת הכספים 1993, ככל שהדבר נוגע למשרדי הממשלה, מוסדות המדינה ומפעליה. מבקר המדינה המציאה דוח שנתי זה לשר הכלכלה והתכנון וליו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת ביום 15.2.95, ואת הדוח על מאזן זכויותיה והתחייבויותיה של המדינה ליום 31.12.93 - לשר האוצר ביום 31.3.95.

ביקורת המדינה והכנסת

לפי חוק יסוד: מבקר המדינה, אחראי מבקר המדינה בפני הכנסת בלבד והוא מקיים עמה קשר, כפי שדורש חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] (להלן - חוק מבקר המדינה). בחוק זה נקבע, כי המבקר יפעל מתוך קשר עם הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת. לאחר שהונח על שולחן הכנסת, מועבר הדוח השנתי לוועדה כדי שתדון בו. מבקר המדינה משתתפת בישיבות הוועדה, ונציגי הגופים המבוקרים מופיעים בפני הוועדה בעת שזו דנה בממצאי הביקורת הנוגעים לפעולותיהם.

מאז פרסום דוח שנתי 44 ועד מועד פרסום דוח שנתי 45 חלו מספר שינויים בחוק מבקר המדינה, כמה מהם משמעותיים:

(א) ב-9.5.94 התקבל בכנסת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 20), התשנ"ד-1994, המעגן בו את הנוהג להמציא את הדוח השנתי ליו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה בד בבד עם המצאתו לשר הכלכלה והתכנון; כמו כן התקבל בכנסת באותו מועד חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 21), התשנ"ד-1994, לפיו רשאי המבקר, במעמד הצהרת האמונים שלו בכנסת, לשאת דברים, בתיאום עם יושב ראש הכנסת.

(ב) ב-20.7.94 התקבל בכנסת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 22), התשנ"ד-1994, שאיפשר לוועדה לענייני ביקורת המדינה להגיש את סיכומיה והצעותיה למליאת הכנסת פרקים פרקים.

(ג) ב-7.3.95 התקבל בכנסת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 23), התשנ"ה-1995, לפיו הוסף לסעיף 9 של החוק סעיף קטן (9), המסמיך את מבקר המדינה להפעיל ביקורת על הסתדרות עובדים בתנאים שנקבעו בו כלהלן:

9. ואלה הגופים (בחוק זה - גוף מבוקר), אשר יועמדו לביקורתו של המבקר:

...

(9) כל ארגון עובדים כולל, וכל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר שארגון עובדים כאמור משתתף בהנהלתם, ובלבד שהביקורת לא תופעל על פעילותם כאיגוד מקצועי; ואולם הביקורת על גוף כאמור לא תופעל אלא אם כן החליט על כך המבקר ובמידה שהחליט ובכפוף לאמנות בינלאומיות שמדינת ישראל צד להן; החליט המבקר להפעיל את הביקורת כאמור, יהיו למבקר כל הסמכויות שהוקנו לו לגבי גוף מבוקר אף לגבי פעילותו של ארגון עובדים כולל, מפעל, מוסד, קרן או גוף כאמור, כאיגוד מקצועי, ובלבד שהמבקר סבור כי הדבר דרוש לצורכי הביקורת על פעילות אחרת שלהם."

(ד) ב-20.2.95 התקבל בכנסת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 24), התשנ"ה-1995, לפיו הוסף לחוק סעיף 48 הקובע, כי "הוראת כל דין שלפיה ימונה, בגוף מבוקר, אדם שתפקידו לברר תלונות על אותו הגוף אין בה כדי לגרוע מסמכויותיו וממעמדו של נציב תלונות הציבור על פי חוק זה".

(ה) ב-28.3.95 התקבל בכנסת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 25), התשנ"ה-1995, המאפשר גמישות מסוימת בקביעת המועד להנחת הדוח השנתי על שולחן הכנסת.

משרד מבקר המדינה

1. משרד מבקר המדינה עורך ביקורת בארבעה תחומים עיקריים: (א) משרדי הממשלה ומוסדות המדינה; (ב) מערכת הביטחון; (ג) הרשויות המקומיות; (ד) איגודים. המשרד הראשי שוכן בירושלים, ובו המינהל ויחידות המטה - הייעוץ המשפטי, ייעוץ לעניינים כלכליים והנדסיים, עריכת כתבי המשרד ויחידת התכנון וההדרכה. הביקורת על משרדי הממשלה מתנהלת בירושלים ובתל אביב; הביקורת על מערכת הביטחון ועל רוב הרשויות המקומיות מתנהלת בתל אביב; הביקורת על הרשויות המקומיות שבצפון הארץ מתנהלת בחיפה; הביקורת על האיגודים מתנהלת בשלוש הערים הגדולות.

2. לפי חוק יסוד: מבקר המדינה, שהתקבל ב-1988, כמו לפי חוק מבקר המדינה המקורי משנת 1949, תקציב משרד מבקר המדינה נקבע לפי הצעת מבקר המדינה בידי ועדת הכספים של הכנסת. תקציב המשרד מתפרסם בעת ובעונה אחת יחד עם תקציב המדינה. תקציב המשרד לשנת הכספים 1994, על שינויו, היה 69,440,000 ש"ח.

לפי חוק מבקר המדינה, מגיש מבקר המדינה אחרי תום שנת הכספים את הדוח הכספי של משרדו לוועדה לענייני ביקורת המדינה. לפי הדוח הכספי לשנת הכספים 1993, הסתכמו הוצאות המשרד באותה שנה ב-52,495,671 ש"ח. בינואר 1995 מנה תקן המשרד 526 משרות.

פעולות הביקורת

דוח שנתי 45 מכיל כ-115 נושאים, וכן מעקבים, ובהם נושאים שנודעת להם השפעה על המשק והמינהל הציבורי בכללותו. הממצאים מציגים לפני הכנסת והציבור ליקויים מהותיים בתפקוד הרשות המבצעת - משרדי הממשלה, מוסדות המדינה ומפעליה. בכמה מהנושאים החשובים שעמדו על סדר היום הציבורי היתה הביקורת צמודה, ככל האפשר, לאירועים.

חוות דעת בעניין הפסקת תפקידו של מפכ"ל המשטרה

בישיבה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה ב-14.4.93 הוטל על מבקר המדינה להכין חוות דעת, לפי סעיף 21 לחוק מבקר המדינה, בנושא "השתלשלות העניינים שהביאו להפסקת תפקידו של רב-ניצב יעקב טרנר כמפקח הכללי של המשטרה".

ביום 7.7.94 פורסמה חוות הדעת. נקבע בה שקיצור תקופת כהונתו של המפכ"ל, רב-ניצב טרנר, היה צעד סביר, על רקע השיקולים שפורטו שם.

ביקורת בתחום השלטון המקומי

במאס 1995 פורסם דוח על הביקורת בשלטון המקומי. הדוח כולל שלושה פרקים עיקריים:

(א) פרק אחד כולל ממצאים שהועלו בבדיקות נושאים משותפים לכלל הרשויות המקומיות: ב-28 רשויות מקומיות נבדק שימוש בכספי הרשויות בקשר עם תעמולת בחירות; בחמש עיריות

נבדק הטיפול במבנים מסוכנים שבתחומן; ב-15 רשויות נבדק קיום תנאי הבטיחות והבטיחות במתקני ספורט.

(ב) פרק אחר כולל דוחות ספציפיים על ביקורת ברשויות מקומיות ובגופים אחרים: עיריית חולון; עיריית ראשון לציון; מועצה מקומית יהוד; מועצה מקומית להבים; מועצה מקומית נתיבות; מועצה מקומית פרדס חנה-כרכור; חברה לבידור ובילוי (חולון) בע"מ.

(ג) פרק נוסף כולל ממצאי ביקורת שהועלו בבדיקת נושאים מיוחדים: התקשרויות לביצוע פרויקטים בעיריית חדרה; ניהול משק הכספים בעיריית תל אביב-יפו; היטל סלילת כבישים בעיריית ירושלים.

להלן עיקרי הממצאים בנושאים אחרים:

במרביתן של הרשויות המקומיות שנבדקו, ראשי הרשויות, שהתמודדו מחדש במערכת הבחירות בנובמבר 1993, עשו שימוש בכספי הרשות המקומית שבראשה עמדו, למימון תעמולת הבחירות שלהם, או של סיעתם. בכך ניצלו שלא כחוק את הקופה הציבורית למימוש מטרותיהם, מעבר למימון הממלכתי שהסיעה שהם נמנים עם חברה קיבלה על פי דין למטרה זו. נוכח העובדה שהמדובר בתופעה חוזרת ונשנית, ואף הולכת ומחמירה, שעליה התריעו דוחות מבקר המדינה פעמים מספר בעבר, קבעה מבקר המדינה, כי יש לנקוט ללא דיחוי צעדים נמרצים לעקירתה מן השורש של תופעה פסולה זו, המהווה פגיעה קשה בטוהר המידות. עוד ציינה, כי הגישה של סלחנות אך מעודדת חזרה על אותם מעשים, על סמך תחושה של העוברים על החוק, כי אין להם ממה לחשוש, והרבה מה לנצל לתועלתם אם ימשיכו לחטוא; העדר חשש של ממש שמא ייאלצו לתת את הדין על מעשיהם, וזאת חרף חומרת המעשים וקיומן של הוראות בחוק שניתן ומתבקש להפעיל נגדם, הוא המביא לקיומה של התופעה; זוהי רק דוגמא הממחישה תופעות דומות לה במינהל הציבורי, שקיומן מתאפשר, ואף מכה שורשים, מאותו טעם עצמו ומהידיעה שאם ייתפסו בכף צפוי שלא יפעילו את החוק נגדם ולכל היותר יידרשו להחזיר את הכספים שנטלו ממילא ללא סמכות ושלא כדין. עצם קיומם של חוקים כאמור אין בו תועלת, אם לא עושים בהם שימוש. החוק נועד להפעלה לא רק נגד האזרח ברחוב, אלא קודם כל נגד בעלי השררה הצריכים לשמש דוגמא ומופת לציבור כנאמניו.

בחוזי ההתקשרות של אחת העיריות הגדולות (ראשון לציון) עם קבלנים, לביצוע עבודות פיתוח, נקבעו הסדרים פסולים, כדי שהעירייה תוכל לעקוף את חובתה לשלם מע"מ על אותן עסקאות. משהופנתה תשומת לבם של שלטונות המס לתופעה זו, נתקבלה במשרד מבקר המדינה הודעה מאת אגף המכס והמע"מ, אשר לפי הנאמר בה, מדובר בתופעה רחבת היקף הקיימת במרבית הרשויות המקומיות ואשר גרמה לקופת האוצר הפסדים של עשרות מיליוני שקלים. צוין בהודעה שהאגף ינקוט פעולות במשנה מרץ לחיסול התופעה. מבקר המדינה הדגישה, כי אין להשלים עם תופעה שמי שמופקד על קיום החוק ויישומו, הוא הוא שיעקוף אותו לתועלתו.

בתחומי עיריות רבות מצויים מבנים רעועים, רבים מהם מאוכלסים, שמחמת סכנת התמוטטות או נפילת חלקים מהם, עלולים לגרום פגיעות חמורות ואף אבדות בנפש למתגוררים בהם ולשוהים בקרבתם. ממצאי הבדיקה בנדון הצביעו על כך, שהעיריות הנסקרות לא היו ערוכות דיין לטיפול בנושא ולא עשו את הדרוש למניעת הסכנות.

בנושא הטבות לעובדים נמצא, כי רשויות מקומיות העניקו הטבות כספיות חריגות, ולעתים מפליגות, לעובדים בכירים, בשכר ובתנאי פרישה, מעל ומעבר למקובל בשירות המדינה ותוך הפרת הוראותיו של חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. גם כאן השתרשה התופעה של שימוש בכספי ציבור, ללא סמכות ובניגוד לחוק.

בסיום הדוח צוין, כי המחוקק העניק למשרד הפנים סמכויות פיקוח נרחבות על פעולותיהן של הרשויות המקומיות, כדי להבטיח שיבוצעו בהתאם להוראות החוק ובמסגרת מינהל ציבורי תקין;

מסתבר שהמשרד לא עשה די הצורך להפעלת סמכויות אלה. עם זאת האחריות לתקינות פעולותיהן של הרשויות המקומיות מוטלת בראש ובראשונה על הרשויות המקומיות עצמן.

ביקורת לפי חוק מימון מפלגות

1. ביולי 1993 נתקבל בכנסת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993, המסדיר מימון ממלכתי של הוצאות הסיעות והרשימות המשתתפות בבחירות לרשויות המקומיות. בשונה מהחוקים הקודמים בנושא זה שהיו בגדר הוראות שעה, מדובר הפעם בחוק של קבע. בד בבד עם הסדרת המימון הממלכתי מוטלות על הסיעות והרשימות הגבלות על היקף הוצאותיהן והכנסותיהן, והחשבונות שלהן עומדות לביקורת המדינה; על הסיעות למסור למבקר המדינה את חשבונותיהן ודוחותיהן הכספיים לתקופת הבחירות, בצירוף חוות דעת של רואה חשבון בדבר תקינותם ושלמותם ובדבר ניהול מערכת החשבונות בהתאם להנחיות מבקר המדינה.

בחודשים פברואר עד יוני 1994 ערכה חטיבת הביקורת על הרשויות המקומיות שבמשרד מבקר המדינה ביקורת על חשבונותיהן של הסיעות והרשימות שהשתתפו בבחירות לרשויות המקומיות ב-2.11.93 ובבחירות החוזרות לראשי רשויות ב-16.11.93. ב-17.7.94 מסרה מבקר המדינה ליו"ר הכנסת דין וחשבון על תוצאות הביקורת בדבר חשבונותיהן של עשר סיעות-אם ו-675 סיעות מקומיות.

לגבי חשבונותיהן של שש סיעות-אם ניתן דין וחשבון חיובי. לגבי חשבונותיהן של ארבע סיעות-אם ניתן דין וחשבון לא חיובי: המפלגה הדתית הלאומית, המזרחי הפועל המזרחי, בישראל; המפלגה הקומוניסטית הישראלית; מפלגת העבודה הישראלית; צומת - התנועה לציונות מתחדשת. לגבי 491 סיעות מקומיות ניתן דין וחשבון חיובי. לגבי 52 סיעות מקומיות, אשר לא מסרו את חשבונותיהן ואת הדוחות הכספיים למשרד מבקר המדינה, ניתן דין וחשבון לא חיובי; 30 סיעות מקומיות מתוכן קיבלו מימון מאוצר המדינה, ולכן, בהתאם לחוק, היה על משרד הפנים לגבות מהן סכומים אלה בתוספת הפרשי הצמדה. 54 סיעות מקומיות מסרו תצהירים, כי לא היו להן הכנסות והוצאות בתקופת הבחירות. לגבי חשבונותיהן של 78 סיעות מקומיות, אשר לא עמדו באחת או יותר מהוראות החוק, ניתן דין וחשבון לא חיובי.

במסגרת הדיווח על תוצאות הביקורת של חשבונות הסיעות, מצאה מבקר המדינה לנכון לתת פומבי לשמותיהם של תורמים שתורמו למספר סיעות שברשות מקומית אחת או במספר רשויות מקומיות.

2. במסגרת הביקורת לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון), עסקו אנשי החטיבה שבמשרד מבקר המדינה, בחודשים מארס עד יוני 1994, גם בבדיקת חשבונותיהן השוטפים של 12 סיעות בכנסת לתקופה 1.8.92 - 31.12.93.

ב-17.7.94 מסרה מבקר המדינה ליו"ר הכנסת דין וחשבון על תוצאות הביקורת. לגבי חשבונותיהן של עשר סיעות ניתן דין וחשבון חיובי; לגבי חשבונותיהן של שתי סיעות ניתן דין וחשבון לא חיובי: מפלגת הפועלים המאוחדת - מפ"ם; ש"ס התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה.

יצוין כי ב-11.1.93 מסרה מבקר המדינה ליו"ר הכנסת דין וחשבון לא חיובי על סיעת ש"ס בגין חשבונותיה השוטפים לתקופה 1.1.92 - 31.7.92. העילה לכך היתה קבלת סכום של 1.5 מיליון ש"ח ממפלגת העבודה הישראלית, שמקורו בהסכם פוליטי פסול משנת 1989. מבקר המדינה ראתה בקבלת כספים אלה ממפלגה אחרת תרומה מתאגיד, האסורה על פי החוק. במועד

הגשת הדין וחשבון, היתה הסנקציה הקבועה לכך בחוק מנדטורית ובשיעור שהוא כפל התרומה הבלתי חוקית. מבקר המדינה הבהירה כי בנסיבות העניין היתה מפחיתה מהסנקציה אילו היתה לה סמכות לעשות כן, אך נאלצה, בהעדר סמכות כזאת, להטיל על הסיעה את הסנקציה הקבועה בחוק בשיעור של 3 מיליון ש"ח. ב-24.1.94 נתקבל בכנסת תיקון לחוק המימון, אשר העניק למבקר המדינה שיקול דעת להפחית את הסנקציה בכגון דא. ב-16.3.94 נתקבל בכנסת תיקון נוסף לחוק המימון, אשר קבע, כי תחולתו של התיקון האמור היא למפרע מ-1.1.90. מבקר המדינה, שתמכה בתיקון זה, עשתה שימוש בשיקול הדעת והעמידה את הקנס על 1.5 מיליון ש"ח, במקום 3 מיליון ש"ח, בתוספת 75,000 ש"ח בלבד.

הביקורת באיגודים

במהלך השנה נעשו פעולות ביקורת בכ-30 איגודים. פורסמו דוחות על הביקורת באיגודים הבאים: חברת החשמל לישראל בע"מ (הקמת תחנת הכוח רוטנברג והכנסתה לפעולה); חברות שבקונצרן כימיקלים לישראל בע"מ; מקורות, חברת המים בע"מ. כן פורסם דוח בנושא ביטוח שער על עסקאות יצוא ביטחוני בעקבות ביקורת שנערכה בחברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ, במשרד הביטחון ובמפעלים של מערכת הביטחון.

בדוח על הביקורת בחברת החשמל לישראל בע"מ הועלו ממצאים המצביעים על הצורך להנהיג שינויים בדרכי הניהול של פרויקטים גדולים ובהתארגנות להקמתם, כדי שהחברה תיטיב להתמודד עם האתגרים העומדים בפניה. הביקורת על הקמת תחנת הכוח רוטנברג העלתה, שתאריכי היעד להפעלת שתי יחידות הייצור בתחנה נדחו פעמים מספר; הדבר היה כרוך בתוספת עלויות לחברה ולמשק, שהוערכו בידי החברה בכ-150 מיליון דולר. בדין וחשבון מובאות דוגמאות לנזקים כספיים כתוצאה מבחירת קבלנים לא מתאימים, סדרי טיפול לקויים במכרז ואי-עמידתה של החברה על אכיפת הזכויות הכספיות שהגיעו לה לפי ההסכם עם אחד הקבלנים. החברה לא הטילה את ניהול הפרויקט, על כל מרכיביו ושלביו, על גורם אחד שיישא באחריות כלפי ההנהלה לפרויקט כולו; החברה גם לא קיימה תהליך של בקרת איכות בשלבים שונים של הפרויקט; במשך זמן רב לא קיים הדירקטוריון דיון על התקדמות הפרויקט ועל עלותו.

הקובץ על הביקורת בחברות שבקונצרן כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) כולל שלושה דוחות: דוח על מכרות נחושת תמנע בע"מ ואדום מחצבים ופיתוח בע"מ, דוח על תמ"י (אימי), מכון למחקר ולפיתוח בע"מ, ודוח על שינוע התוצרת של כי"ל באמצעות רכבת ישראל. בדוח על מכרות נחושת תמנע בע"מ נסקרה פעילות החברה מאז 1984, כאשר עסקה בעיקר בייצור גופרת נחושת מגרוטאות נחושת. פעילות זו אמנם הניבה רווח תפעולי, אך לא היה בו די לכיסוי הוצאות השימור של אתר המכרות שהחברה נושאת בהן. אדום מחצבים ופיתוח בע"מ ניצלה את הציוד המכני הכבד של המכרות, שהועבר לרשותה, לעבודות בשביל חברות בת של כי"ל ולכרייה תת-קרקעית בשביל גופים אחרים; התוצאות העסקיות של החברה היו מאכזבות. החברה-האם כי"ל היתה מודעת למצבן הכספי הקשה של שתי החברות, אולם בדיונים שהיא קיימה על המשך פעילותן לא גובשו דרכי פעולה לטיפול יסודי במצבן של שתי החברות, והן המשיכו לפעול, למרות ההפסדים שהיו כרוכים בכך, באמצעות אשראי שכי"ל העמידה לרשותן בתנאים נוחים. מבקר המדינה הביעה דעתה שדירקטוריון כי"ל היה צריך לקיים דיון נוקב וממצה בשאלת המשך קיומה של אדום מחצבים ופיתוח בע"מ והאם הקונצרן אכן זקוק לחברה משלו שתשמש קבלן לעבודות עפר וכרייה.

בדוח על תמ"י (אימי), מכון למחקר ולפיתוח בע"מ, עמדה הביקורת על העיכובים בקבלת רישיון עסק, עקב אי-הקפדת החברה על טיפול נכון בפסולת ובשפכים, שהזרמתם לנחל הקישון

עלולה לגרום לזיהום סביבתי, ועל ליקויים בסדרי הפיקוח הפנימי בחברה על חומרים מסוכנים וכמותם. החברה לא דאגה לבדיקות רפואיות שגרתיות לעובדיה, על אף שרכים מהם סבלו ממפגעים בריאותיים. בעקבות הביקורת הפסיקה החברה את השימוש באחד החומרים המסוכנים.

בדוח על שינוע התוצרת של מפעלי כי"ל באמצעות רכבת ישראל עמדה הביקורת על שיבושים בשינוע שאירעו בעיקר בגלל שמוטי קרונות וסכסוכי עבודה ברכבת. משרד מבקר המדינה הצביע על כך, שתעריפי ההובלה שמפעלי כי"ל שילמו לרכבת היו גבוהים ב-17% ממחירי ההובלה שלקוחות אחרים נדרשו לשלם, וזאת כאשר כי"ל ומפעליה הם בעלי הקרונות המשמשים להובלת התוצרת, כך שלרכבת לא היו עלויות הון ותחזוקה. מבקר המדינה ציינה שאת סבירות המחירים שהרכבת גובה אפשר יהיה לבחון רק אם ספריה יהיו פתוחים לפני גורם מוסמך - משרד התעשייה והמסחר ומשרד התחבורה - לצורך בחינת העלויות שלה. בכך היה נמנע מצב שבו מעמדה המיוחד של הרכבת יפגע באינטרסים חיוניים של מפעלי כי"ל הנמנים עם גדולי היצואנים של המשק הלאומי.

בדוח על הביקורת **במקורות, חברת המים בע"מ** (להלן - מקורות), מובאים ממצאים שהועלו באחדים מתחומי הפעולה העיקריים של החברה. בדיקה מדגמית של שלושה פרויקטים שמקורות ביצעה העלתה ליקויים בתכנון ובביצוע. בבדיקה של עבודות תחזוקה ברשתות מים ובמכונני טיהור, שמקורות מבצעת בשביל רשויות מקומיות, הועלו ליקויים שגם מקורות וגם הרשויות המקומיות אחראיות להם: באילת נמצאו אברני מים גדולים ברשת העירונית; שם ובמקומות אחרים נמצא שעודפי שפכים גולמיים פורצים ממתקני הטיהור ומזהמים את הסביבה. בבדיקה שנערכה בעניין המוביל הארצי העלתה, כי יש סכנה לזיהום המים במוביל עקב מפגעים בכמה מקומות סמוכים לו וכי לא היתה היענות נאותה לפנייתיה של מקורות לחיסול המפגעים. ליקויים, הן במישור המקומי והן במישור הממלכתי, גרמו עיכובים ממושכים בתיקון תקלות, שהיוו לא רק מפגע אסתטי אלא סיכון ממשי לבריאות הציבור. ביקורת על סדרי המינהל במקורות העלתה, בין השאר, שמקורות שילמה משכורת לעובד נציבות המים, ונשאה בהוצאות של נסיעות כמה מאנשי נציבות המים לחו"ל. הכנסותיה של מקורות ממכירת מים אינן מכסות את מלוא העלויות, וההפרש מכוסה במענקים מתקציב המדינה. סדרי התמיכה במקורות וכלל הקשרים בין הממשלה למקורות לא הוסדרו בחוזה. הדיונים בין משרד האוצר, משרד החקלאות, נציבות המים ומקורות על גיבוש כללים בנושא העלויות של אספקת המים נמשכו שנים מספר, והממשלה המשיכה לכסות את עודף ההוצאות על ההכנסות ממכירת מים; בנסיבות אלו לא היו למקורות תמריצים להתייעל. לאחר שגם משרד מבקר המדינה התריע על כך, גובשו באוקטובר 1993 הסדרים בעניין זה, אולם הסכם טרם נחתם. מבקר המדינה ציינה, שיש להשתית את מערכת הקשרים בין המדינה למקורות על הסדר, אשר יספק פתרונות הולמים לבעיות הכרוכות בתפעול ובפיתוח מערכת המים לטובת כלל האוכלוסייה והמשק הלאומי, ימריץ את מקורות ליעל את פעולותיה, ויתחשב גם באינטרסים לגיטימיים של צרכני המים ושל ספקי מים אחרים.

בדוח הביקורת על ביטוח שער על עסקאות יצוא ביטחוני הובאה עמדת האוצר, שההסדרים לתשלום תגמולי ביטוח שער שנקבעו לכלל היצואנים לא יחולו על סוגים מסוימים של יצוא ביטחוני. הביקורת העלתה תופעה נרחבת של תשלומי ביטוח שער בגין עסקאות יצוא ביטחוני, כשעל פי הנחיות משרד האוצר לא היתה זכאות לכך. בעקבות ממצאי הביקורת גבתה החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ, שבאמצעותה הפעיל משרד האוצר את התכנית, סכומים ניכרים מיצואנים שקיבלו תגמולי ביטוח שער שלא בהתאם להנחיות. מבקר המדינה ציינה שהיא רואה בחומרה התנהגות של חברה ממשלתית - התעשייה האווירית לישראל בע"מ - שהיתה מודעת להנחיות משרד האוצר ופעלה בניגוד להן, תוך כדי השגת תגמולי ביטוח שער

באמצעות רישום נתונים לא נכונים ברשימוני יצוא ובמסמכים אחרים הקשורים בעסקאות. מבקר המדינה העירה לגורמים, שהיו מופקדים על הפעלת תכנית ביטוח השער (שהופסקה ב-31.8.93), כי, בהתחשב בממצאי הביקורת, עליהם לערוך בדיקות נוספות של תשלומי ביטוח שער בגין עסקאות שנעשו בעבר ולפעול, במקרים המתאימים, להחזרת הסכומים ששולמו ליצואנים שלא כדין.

פעילות במישור הבין-לאומי

1. במאי 1994 השתתפו נציגי משרד מבקר המדינה בסמינר שהתקיים בפראג, צ'כיה. נושא הסמינר היה השימוש בענ"א כסיוע לתהליך הביקורת. את המשרד ייצגו מר דן ארבל, הממונה על האגף למערכות ענ"א, וגב' אלה שמחוני, סגן הממונה על האגף.

2. בנובמבר 1994 השתתפה מבקר המדינה בכינוס הבין-לאומי השישי והסמינר הבין-לאומי החמישי של ASOSAI (ארגון מוסדות הביקורת העליונים של אסיה), שהתקיים בניו דלהי, הודו. הכינוס והסמינר עסקו בתפקידי ביקורת המדינה בחיזוקם של חשבונאות אפקטיבית ושל מערכת הבקרה הפנימית במינהל הממשלתי. במהלך ביקורה נפגשה מבקר המדינה עם נשיא הודו. אל המבקר התלוו עוזרה, מר יהושע רוט, סגן המנהל הכללי, ממונה על חטיבה לביקורת משרדי ממשלה בתל אביב, מר בועז ענר, והממונה על אגף הביקורת במשרד האוצר, גב' יעל שטרית.

3. באפריל 1995 התקיים במשרד מבקר המדינה בירושלים סמינר משותף ישראל-שבדיה. הסמינר עסק בנושאי הפרטה, ביקורת על תאגידים ממשלתיים, ביקורת מערכות ממוחשבות, וביקורת בזמן אמת. בראש המשלחת האורחת עמדה מבקר המדינה השבדי, גב' Igna-ABritt Atlenius, ואליה התלוו ארבעה מבכירי משרדה, מר Tony Angleryd גב' Raija peltonen מר Goran Steen ומר Bror Werbell. במהלך הביקור דנה מבקר המדינה, גב' מרים בן-פורת, עם עמיתה השבדית גם באפשרות שילובו של משרד מבקר המדינה בפעולות סיוע למדינות אפריקה, בתחום הביקורת.